

Samhällsbyggnadskontoret
Alice Möller

Yttrande gällande Remiss KN2024/02514- Betänkandet Vindkraft i havet – En övergång till ett auktionssystem (SOU 2024:89)

Östhammars kommun har getts möjlighet att besvara remissen Vindkraft i havet – en övergång till ett auktionssystem från Sveriges offentliga utredningar.

Utredningen föreslår att Sverige ska övergå till ett auktionssystem för vindkraft till havs, likt de flesta av Sveriges grannländer i norra Europa. Med ett auktionssystem menar utredningen att staten i ett tidigt skede kan peka ut områden där det är lämpligt och önskvärt att bygga ut vindkraften utifrån de samlade intressena i havet. Enligt förslaget ska också den projektör som vinner en auktion kunna ges ensamrätt till etablering av vindkraft i ett område. Den projektering som genomförs kan då ske under väsentligt lägre tillståndsrisker, men under åtagande att faktiskt förverkliga projektet. En sådan ordning kan både förbättra förutsättningarna för energi- och elnätplanering och för miljöhänsyn vid exploatering av havet för vindkraft.

Yttrande

Utredningen konstaterar att dagens regelverk inte är ändamålsenligt för exploatering av havet och konstaterar fem olika problem som löses bäst genom ett auktionssystem. Med ett sådant system avgörs vilka områden som ska exploateras i ett nationellt planeringssammanhang. Det gör att relevanta intressen (inklusive hemliga försvarsintressen), kumulativa effekter och strategiska miljöfrågor kan beaktas i ett sammanhang. Även frågan om anslutning till elnätet kan, men behöver inte, hanteras i planeringsskedet. Med ett auktionssystem ansluter sig Sverige också till den etablerade ordning som råder i hela Europa.

Det är för Östhammars kommun tydligt att tillståndprocessen rörande havsbaserad vindkraft hittills varit bristfällig. Syftet med de beslutade havsplanerna var till stor del att öka energiproduktionen i Sverige för att möta den ökade effektanvändningen där fokus låg på havsbaserad vindkraft. Det förslag till auktionssystem som presenteras i utredningen och det underlag/ diskussioner som ligger till grund för förslaget kommer bidra till ett möjligt förverkligande av havsplanerna. Dock anser Östhammars kommun att denna typ av diskussion borde ha först tidigare då kommunerna och myndigheter nu sitter med remisser över vindkraftsparker vars tillståndsprövningar inte kommer bli reglerade på önskvärt vis.

Kommunal tillstyrkan

I avsnitt 8.4 *Kommunens inflytande* går det i utredningen att läsa om hur den kommunala tillstyrkan ska hanteras. Östhammars kommun tycker att det är svårtolkat i utredningen hur den kommunala tillstyrkan ska hanteras och önskar förtydliganden angående vilka konsekvenser detta kan få för kommunerna.

I förslaget till ny lag för auktionssystem står det i 1 kap. 1§ (sidan 35) att ”Denna lag gäller i fråga om havsbaserade vindkraftsparker i allmänt vatten och i Sveriges ekonomiska zon” och

Samhällsbyggnadskontoret
Alice Möller

vidare i förslag över kommunens inflytande att "Någon motsvarighet till dagens krav på kommunal tillstyrkan ska inte finnas i auktionssystemet" (SOU 2024:89, sidan 173).

Det går att tolka förslaget som att kommunerna ska förväntas ta ställning i strategiska dokument så som översiktsplaner, samråd och samverkan där det ofta finns bristfällande underlag att ta ställning till. Förslaget skulle innebära att kommuner som saknar översiktsplaner för sina vattenområden skulle kunna ställas inför ett stort arbete innan föreslagna lagar träder i kraft. Östhammars kommun anser att den kommunala tillstyrkan enligt miljöbalken bör kvarstå även för havsbaserad vindkraft.

Medverkande tjänstepersoner

Alice Möller, översiktsplanerare